

Upprunin til páskeirnar kemur úr Ísrael. Hesin síður hefur fleiri túsund ár á baki. Byrjað var at halda hesa högtíð, tá ið Gyðingar flyggaðu úr Egyptalandi, eftir at hava ligið undir trælkan Egypta i landspartinum Gosen i fleiri mansaldrar.

Fyri at loysa gyðingarnar úr trælkanini lat Gud 10 plágur koma yvir Egyptaland. I 2. Mósebók 12. kapitl stendur soleiðis skrivað um tað seinastu og hervilgastu pláguna: Síðan talaði Harrin við Móses og Áron i Egyptalandi og segði: Hesin mánaður skal vera byrjunarmánaður (nisan mars-april) hjá tykkum; við honum skal árið byrja hjá tykkum. Talið vil allan savnað Ísraelsmanna og sigið: Tíggjunda dagin i hes-

har ið onki blóð var smurt á durastavirnar, og drap elsta sonin i hvørjum heimi hjá egyptum.

Faraó, ið tá var kongur i Egyptalandi, lat eftir hesa revsing Guds gyðingar sleppa úr Egyptalandi.

páskeirnar, tá ið Jesus risur upp frá deyðum og 2. páskeirnar, tá ið Jesus fylgist við teimum av lærusveinum sínum til bygðna Emaus.

Vikan frá páskaáttundadegi og til 2. páskeirnar kallast dymbildagavikan og kemst hetta av,

og eta reisist Judas (svikjarin) og fór til hövuðsprestarnar. Áðrenn hann fór segði Jesus: Sanniliga, sanniliga sigi eg tykkum: ein tykkara man i hesi nátt svikja meg.

Meðan teir sótu til borðs tók hann breyðið, takkaði, breyt tað og gav teimum tað og segði: Hetta er líkam mitt, sum fyri tykkum verður givið. Gerið hetta til áminning mína! Somuleiðis tók hann kalikin aftaná kvöldmáltíðina og segði: »Hesin kalikkur er hin nýggja sáttmáli i mínum blóði, sum verður helt út fyri tykkum.

Eftir at Jesus við hesum orðum hevði innsett hina heilagu kvöldmáltíðina tosaði hann ymist álvarsamt við apostlarnar. Hann greiddi teimum frá, at nú skuldi hann fara frá teimum eina stutta stund, men ein eina stutta eftir hetta skal eg koma aftur. Apostlarnir gjørdust sorgarbundnir yvir at Jesus skuldi fara frá teimum. Pétur segði við Jesus um eg so ska doyggja skal eg ikki avnokta teg. Áðrenn hanin gelur i nátt manst tú avnakta meg, hevði Jesus sagt við hann

Eftir hetta fer Jesus við nokkum av lærusveinum sínum oman i urtagarðin Getsemane, har biður Jesus teir vaka við sær, meðan hann biður til faðir síns. Men teir sovna og eru ikki mentir at vakja.

Men tá ið Jesus triðju og seinastu ferð er liðugur at biðja,

finnur hann teir sovandi. Hann vekur teir og sigur. Tímin komin, tá menniskjasonurin skal vera latin i syndara hendur. I hesu løtu kom Judas við einum herflokki hjá hövuðsprestunum. Judas hevði frammanundan sagt teimum, at tann ið eg kyssi, hann er tað. Judas trein nú fram fyri Jesus og kysti hann. Og Jesus segði: Vinur mín, hvi ert tú higar komin? svikur tú menniskjasonin við einum kossi? Hermenn hövuðsprestanna tóku nú Jesus og forðu hann fyri ráðið hjá jøðum. Lærusveinarin flyggaðu.

Eftir hetta verður Jesus førdur til avhoyringar bæði hjá hövuðsprestunum, Heróðusi kongi og Pontius Pilatus landshövdinga. Utan at teir finna hann skyldugan, døma teir hann til deyða. Men fyri at virða rómverska landshövdingan Pilatus verða teir noyddir at fáa henda til at døma Jesus til deyða. Pilatus vil treygt gera eftir ynskti teirra; men tá ið teir hötta við at klaga Pilatus fyri Keisaranum i Róm, gevur Pilatus teimum eitt tilbøð, antin at lata herviliga brotsmannin Barrabas ella Jesus kong jøðanna leyan. Fólkkið valdi Barrabas leysan, men vildu hava Jesus korsfestan. Meðan Jesus hevði verið til avhoyringar hjá teimum ymsu myndugleikum, stóð Pétur apostul i forgarði hövuðsprestanna og vermdi seg við eitt bát. Tá kom onkur og segði at Pétur var ein av fylgiseytnum Jesusar. Pétur noktaði hesum trýgga ferð og tók at banna, og i hesum viðbragði gól hanin. Pétur gjørdist harmur og fjaldi seg burtur og græt leingi.

Krossfesting Jesu

Um landsdurstíð friggjadagin (langafriggjadag) var Jesus dømdur til at verða krossfestur út í Golgtha. Jesus mátti sjálfur bera krossin til henda sáð. Áðrenn var hann húð flongdur og hevði fingið eina krúnur flættaða av tornum um

Gyðingar halda páskeirnar nú á dagum, á sama hátt sum fyri túsundir av árum síðani.

um mánaði skal hvør húsfaðir, taka sær eitt lamb, eitt lamb fyri hvørt hús. Men um hús-ið er ov lítið fyri eitt lamb, skal hann og granni hansara, ið næst honum, býr, taka eitt lamb i felag, eftir tali húsfólkana; men ikki lata fleiri vera um lambið, enn at teir kunnu eta sáð mettir.

Lambið skal vera lýaleyst, veurgamalt vedurlamb, ið má vera av seyði ella geit.

Tit skulu hava tað gangandi til hin fjurtanda dagin i hesum sama mánaði; tá skal øll samkoma Ísraels savnaðaran sláttra tað um sólsetur. Og teir skulu skulu taka av blóðinum og ryða tað upp báðar durastavirnar og duraræið á teimum húsum, har teir eta lambið.

Somu náttina skulu tit eta kjøðið, steiki i eldi; aftur við ósurgadum breyði og beiskum urum skulu tit eta tað. Tit eiga ikki at eta nakað av tí rítt ella soðið i vatni, men einans steikt i eldi við hovði, fótum og innvølli.

Einki mega tit leiva av tí til um morgunin; og er nakað eftir av tí morgunin eftir skulu tit brenna tað upp i eldi.

Og tit skulu eta tað, meðan tit standa gyðir um lendar, skoddur um fótur og við stavi i hendi i breyði skulu tit eta tað. Hetta eru páskeir Harrans.

Og um náttina fór so einging harrans inn i tey heimini,

Viðari lesa vit i 2. Mósebók, 12. kapitl 14. orindi: Hesin dagur, skal vera tykkum minningardagur; og tit skulu halda hann sum hátið fyri Harranum; sátt eftir sátt skal tykkum vera sátt lögboð at halda hann

Varðveita síðin dagin i dag

Dagin i dag halda gyðingar páskeirnar á sama hátt sum forfedrar teirra. Teir eta páska-lambið aftur við ósurgadum breyði og beiskum urtum. Teir drekka eisini trý bikur við vini, lesa og syngja um hvussu Gud bjargaði teimum úr Egyptalandi. Tá ið vit lesa um hina heilagu kvöldmáltíðina i nýggja sáttmálanum hoyra vit um, at Jesus heldur páskeir saman við lærusveinum sínum, har teir eta ósurgað breyð, drekka vinið og eta páskalambið saman.

Páskeirnar i tí kristna heiminum

Meðan gyðingarnir halda páskeir til minnis um frælsisdagin úr egyptiska trælahaftinum, halda tey kristnu páskeirnar i samband við deyða og uppreisn Krístussar; nevnliga skirishós-dag, tá Jesus saman við lærusveinum sínum heldur páskeir og verður handtikin i Getsemane urtagarðinum, Langafriggjadag, tá ið Jesus verður dømdur og krossfestur. Sunnudagin, 1.

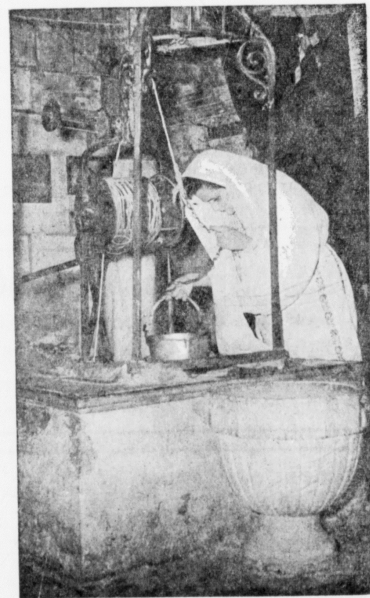
at i páskaavikuni var toy, ofta svart, ballað um kirkjukklokuna soleiðis, at hon fekk ein heldur spakuligan klang. Hetta var gjørt til minnis um seinastu vikuna áðrenn Jesus varð dripin og reis upp trýggjar dagar eftir.

I Føroyum verða páskeirnar hildnar sera hátíðarlaga. I dymbildagvikuni er ongin dansur og ongin kykmyndafrývisan frá mánaðegnum til og 2. páskeirnar. 2. páskeirnar er heldur veitslulent hjá okkum føroyingum, tá er dansur og gleimur alla staðni. Fólk koma saman i veitslulag og dansur er langi út á náttina i danshølunum.

Skirishós-dagur

Orðið skira ella skira er eitt saks skt orð, og merkir at reinsa ella doyga. Henda málbering at skira verður enn nýtt i Íslandi um dáp. Skirishós-dagur kann so sátt merkja reinsunardagur, av tí at henda sama dag helt Jesus hina heilagu kvöldmáltíðina fyri lærusveinum sínum, og her fingu teir umframt páskalambið breyð og vín sum skuldi i mynda syndanna fyrigeving; vð øðrum orðum reinsa frá syndini.

Hóskvöldið eftir, at Jesus reð inn i Jerusaleim, byrjaðu páskeir hjá jøðum. Hetta sama kvöld savnaði Jesus allar tólv apostlarnar saman til iess at eta páskalambið. Meðan teir sátt

Gamal brunnur i Sikem — nevndur Jákups brunnur.